

Työkalukortti: Työohjeiden kehittäminen

Monimutkaista toimintaa on usein haastavaa tiivistää ohjeisiin. Kattavista ohjeista huolimatta voi jotain olennaista jäädä huomioimatta. Liiallinen ohjeistus voi myös aiheuttaa tarpeetonta jäykkyyttä organisaatiossa, sillä se ei jätä juurikaan tulkinnanvaraa ja saattaa olla keskenään ristiriitaista.

Tämä työkalukortti on tarkoitettu työpaikalla olevien **työohjeiden kehittämistä ja tarkastelua varten**. Voit edelleen kehittää ja syventää tarkastelua tutustumalla HF Tooliin ja sen eri osa-alueisiin.

Ohjeita laatiessa työpaikalla tulee varmistaa menettelytavat niiden hallintaan ja muutoksiin. Vastuuhenkilöiden tulee varmistaa, että ne on käyty läpi yhdessä henkilöstön kanssa ja että henkilöstö on sisäistänyt ohjeet. On hyvä sopia käytännöistä, miten toimitaan, kun ohjeet muuttuvat.

Yksilön toiminta ja piirteet
<ul style="list-style-type: none">• Onko ohjeiden mukaan helppo ja selkeä toimia?• Mitä voi seurata, jos ei ehdottomasti seuraa laadittua ohjetta?• Onko henkilöllä kokonaiskuva toiminnan kokonaisuudesta?• Onko tilanteita tai työtehtäviä, joissa henkilö voi soveltaa laadittua ohjetta? Millaisissa tilanteissa, miksi ja miten?
Työtoiminta ja työn piirteet
<ul style="list-style-type: none">• Ovatko ohjeet ajan tasalla? Millä käytännöllä varmistetaan päivitysten omaksuminen?• Onko kirjattuja menettelytapoja, jotka syystä tai toisesta eivät toimi joissakin työtilanteissa?• Onko ohjeet ja menetelmät helppo löytää poikkeustilanteissa? Missä ne sijaitsevat?• Ovatko ohjeet päässä muistinvaraisina vai dokumentoituna jonnekin? Ovatko paikallishojeet yhtäpitäviä kansainvälisten ja kansallisten ohjeiden kanssa?
Ryhmän toiminta
<ul style="list-style-type: none">• Ovatko ohjeet perinteisessä tekstimuodossa vai kuvina/videona sähköisessä järjestelmässä? Onko eri ohjetyyppien käytettävyydessä eroa?• Tietävätkö kaikki henkilöstön jäsenet, mistä ja miten ohjeet löytyvät? Miten kauan niiden löytämiseen menee?
Organisaation toiminta
<ul style="list-style-type: none">• Onko alaa/työtä koskeva ohjeistus (kansainvälinen tai kansallinen) yksiselitteinen ja toimintaa tukeva? Onko siinä tapahtunut muutoksia? Millaisia? Tunnetko ohjeet?• Ovatko ohjeet päässä muistinvaraisina (ei suositeltava tapa) vai dokumentoituna jonnekin?• Miten ohjeista poikkeamiseen suhtaudutaan tilanteessa, jossa parempi turvallisuustaso on pystytty turvaamaan rikkomalla jokin normi?• Onko eri toimijoilla (liiketoiminta, viranomainen, eri laitokset tai muut toimijat) yhtenäinen käsitys ohjeiden tulkinnoista?

Lähde: Teperi, A.-M., 2023, 148. Ihminen turvallisuuden tekijänä, Gaudeamus